

Ljudje so kljub slabostim sprejeli delegatski sistem, ne želijo ga zamenjati, ampak le izboljšati

Vsi zbori občinske skupščine bodo na zasedanju v četrtek, 22. marca med drugim obravnavali oceno o delovanju delegatskega sistema v občini Ljubljana Center za obdobje od 1982 do 1983. Gradivo je pripravila delovna skupina, ki je v glavnem ugotavljala, da še vedno velja ocena, kakršne so zapisali pred dvema letoma. Uredništvo Dogovorov se je odločilo povabiti na pogovor za okroglo mizo nekaj odgovornih družbenopolitičnih delavcev naše občine, da bi tako dobili neposredno informacijo in neposredna mnenja o tem, kako deluje delegatski sistem v naši občini. Najprej je stekla beseda o gradivu, ki ga bo obravnavala občinska skupščina, kasneje pa so udeleženci pogovora obravnavali vse, kar je značilno v dosedanjem delovanju delegatskega sistema.

LJUBA DOVGAN: Bila sem vodja delovne skupine, ki je pripravljala gradivo o delovanju delegatskega sistema v občini Ljubljana Center za obdobje 1982 do 1983. Skupina je ugotovila, da vrsta stališč, ki smo jih zapisali v oceni leta 1982, še vedno velja. Zato jih v gradivu ne ponavljamo. Napraviti pa moramo oceno v vseh temeljnih sredinah od delegatske baze navzgor. Šele razprava med delegati v družbenopolitičnih organizacijah in v skupščinskih zboriščih bo dala celovito oceno.

VIKTOR LESKOVŠEK: Ponavljamo oceno iz preteklega obdobja. Premalo se osredotočimo na vprašanje, kaj smo se dogovorili in kaj od tega je kdo napravil. Kako vidi delovanje sistema delegat in kako ga vidimo v skupščinskih zboriščih? Šele na podlagi teh razprav, ki pa ne morejo nadomestiti javne ankete, bi morali napraviti akcijski program za nadaljnjo delo.

DOGOVORI: Najbrž je eno od bistvenih vprašanj, kako vidijo delovanje delegatskega sistema občani, delovni ljudje in kako ga vidijo delegati.

SREČKO ČOŽ: Zakaj je pomembno videnje delovanja delegatskega sistema s strani delegatov in občanov? Predvsem zato, ker so ti bolj kritični in drugače občutijo probleme kot tisti, ki so pravi izvajalci odgovorov, da delujejo v akcijah odpravljanja težav, ki so jih priznali in priznani napaki pri razvijanju delegatskih odnosov. Prav zaradi tega ne smemo pri nobenih ocenah razbremeniti delegatov temeljnih organizacij in skupnosti avtorstva oz. sodelovanja pri oblikovanju ocen, katerih bistveni element mora biti prav objektivno predstavljanje vzrokov za zastoje.

STANKA BURNIK: Čutimo, da delegati nimajo vpliva na spremembe. Pride sicer do dialoga o nebistvenih zadevah, a brez vpliva na gradivo. Med obema zboroma v samoupravnih interesnih skupnostih bi moral biti dialog, vendar ga ni. Včasih se prepirajo med seboj delegati v zboru izvajalcev o manjših zadevah. V glavnem govorijo o denarju, vsi pa vemo, da je denarja premalo.

VIKTOR LESKOVŠEK: Prisotna je miselnost, da delegatski sistem stagnira. Če so zadeve nekoliko boljše v občinski skupščini, potem nikakor nismo zadovoljni z delovanjem delegatov v silih.

ALBIN VENGUST: Zadevo bi morali zastaviti nekoliko drugače. Ugotovimo namreč lahko, da smo v tretjem mandatu delegatskega delovanja obvladali tehniko. Vprašanje pa je, če smo napredovali v delegatskem odločanju. Tu je bistvo. Če smo zadeve pustili enake, potem lahko rečemo, da nazadujemo. Če pa smo nazadovali, potem smo nazadovali dvakrat.

SREČKO ČOŽ: Ne bi mogel reči, da smo obvladali tehniko. Tehničnih vprašanj na tem področju je namreč še veliko. Še vedno se večkrat borimo s problemom preobsežnega in premalo vsebinskega gradiva, ki ni pripravljen v variantah in tudi ne v izvelekih.

Roki, v katerih naj bi delegati proučili gradivo, so prekratki.

ALBIN VENGUST: Kaj lahko delegat odloča v občinski skupščini. Nič ali skoraj nič. Sodeluje lahko pri izdelavi občinske resolucije, medtem ko na gospodarske zadeve nima posebnega vpliva.

VIKTOR LESKOVŠEK: Slabost tretjega delegatskega obdobja, da sisi niso delovali kot četrti zbor občinske skupščine. Zakaj ni razprave na zborih in v silih. Menim, da sta za to dva vzroka. Zaradi preobsežnih dnevnih redov se delegati bojijo, da bi samo podaljšali zasedanje, po drugi strani pa je težko vplivati že na spremembo osnutka, kaj šele predloga. Delegati sicer prihajajo s stališči delegatske baze, ne pride pa v tej bazi do tvojega dialoga in do usklajevanja stališč.

ALBIN VENGUST: V zadnjem času smo se dogovorili za take dnevne rede, da imamo eno ali dve pomembni točki, o katerih pričakujemo razpravo, drugo pa so tiste zadeve, o katerih mora občinska skupščina pač odločiti, vendar običajno brez večjih razprav.

VIKTOR LESKOVŠEK: Če se še razvija razprava o zadevah, ki jih moramo obravnavati v občini, potem so posebno poglavje dnevnih redov republike in mesta. Običajno o tem gradivo delegati v občinskih splošnih ne razpravljajo, pa čeprav ga imajo na dnevnem redu.

jo in nismo za spremembe zaradi tega, ker nič od tega nimamo. Ker ni ne osebne pohvale ne večjega osebnega dohodka. Ker je tako, noče nihče dela opraviti. Nekaj smo na silo napravili v otroškem varstvu, ko smo uvedli skupno zbiranje podatkov.

Ko hočemo to napraviti na področju izobraževanja, se ustavimo pred vprašanjem, kam z ljudmi. Očitno ekonomski bič še ni tako močan, da bi nas prisilil k takšnim spremembam.

TOMAŽ TOMAŽIN: Kar zadeva skupnost otroškega varstva moram povedati, da stvari ne potekajo tako, kakor jih opisuje dosedanja razprava. Tako na občinski ravni kot v delegacijah ugotavljamo velik neposredni interes. Mogoče je tako zaradi tega, ker delamo za nekoga tretjega, za otroka. Zastavlja pa se nam vprašanje, če je naše delovanje vedno najbolj primerno prav na ravni občine in ali občina ni že premajhna. Vse gradivo, ki ga pripravljamo, je v vseh petih ljubljanskih občinah enako, razen števil. Najbrž bi kazalo zadevo bolj poudariti v vsem ljubljanskem prostoru. Res pa je, da je še vedno premalo usklajevanja. Delegati se sklicujejo na bazo, delujejo pa odbojno.

ALBIN VENGUST: Delegati najbrž ne morejo povsem opravljati svoje funkcije, če niso tesno povezani z bazo. Kaj lahko napravi delegat, če ni aktiven tudi doma, v krajevni skupnosti ali v delovni organizaciji. Če ni vključen v delovanje v prostoru, kjer živi in

hna, pa naj gre za nas kot posameznike ali pa za nas, organizirane v samoupravnih organih ali v družbenopolitičnih organizacijah. Seveda tega ne smemo posplošiti, pa vendar v preminjenih sredinah je žal tako, da premalo poznamo pogoje dela delegatov in premalo storimo za izboljšanje teh pogojev. To pa pomeni, da so v našem odnosu do vprašan delegatskega sistema še velike rezerve.

DOGOVORI: Iz gradiva je razvidno, da zbor združenega dela v družbenopolitični zbor nista zvela tako, kot bi želeli. Delegati v zboru združenega dela so slabo povezani z bazo, delegati v družbenopolitičnem zboru pa odhajajo na druge dolžnosti in kot taki ne morejo več zastopati svojih organizacij v DPZ.

IGOR MAKOVEC: V družbenopolitičnem zboru ne bi mogli govoriti o slabi osveščenosti delegatov, ki je vsekakor izjema. Velik pa je osep. V zboru velja 4-letni mandat brez zamenjave. Funkcije, ki jih posamezni delegati opravljajo, pa so običajno krajše in trajajo samo dve leti. Razprava na DPZ včasih ni bila usklajena, kar pa ne pomeni, da ni kvaliteta. Skiplje pa pri programiranju in tu se težko uskladiamo. Določeno gradivo obravnava na primer neka družbenopolitična organizacija, medtem ko ga družbenopolitični zbor še ni uvrstil na dnevni red. Vsak ima svoj program in to usklajevanje je včasih zelo težko že v sami občini, kaj šele potem na ravni republike in zvezne skupščine. V sedanjem položaju smo včasih omejeni tudi zaradi administrativnega odločanja od drugod. Če ta omejitev ne velja toliko za občino, potem toliko bolj velja za republiko in zvezo.

DOGOVORI: Iz vse dosedanje razprave in iz gradiva se zastavlja vprašanje, ali je delegatski sistem zaživel in ali nima še vedno nekaj elementov predstavnika sistema. Vendar do te pomanjklivosti očitno ne prihaja zaradi subjektivne želje delegatov, pač pa zato, ker so prešlabo povezani s sredi-

LJUBA DOVGAN: Kjer delegati niso povezani s sredinami, v katerih živijo in delajo, tam so navzoči elementi predstavnika sistema. Prvič gre za vprašanje, ali je sredina, iz katere delegat pride, dovolj močna, da izdele in poda svoje stališče, in drugič, ali delegat sploh zmore posredovati takšno mnenje.

TOMAŽ TOMAŽIN: Delegati so zavzeti tam, kjer so zadeve takšne, da neposredno zadevajo interese delovnih ljudi in občanov. V otroškem varstvu na primer nastajajo vsi materiali (tako kot drugod) v strokovni službi. Potem jih obravnavajo na skupnih sejah in razširjenih predsedstvih. Tu sodelujejo tudi predsedniki skupščin. Otroško varstvo ni kakor ni odtujena samoupravna interesna skupnost.

DOGOVORI: Ali gre pri otroškem varstvu samo za neposredni interes, ali mogoče tudi za večjo osveščenost delegatov.

TOMAŽ TOMAŽIN: Ne gre za večjo ali manjšo osveščenost. Za otroke gre. Najbrž je tu tudi del tradicije. Od nekaj smo skrbeli za otroke sami in to se nadaljuje tudi sedaj, ko uvažamo drugačne oblike te skrbi. V drugih silih imamo izvajalce, medtem ko so uporabniki neke vrste stranka. Na področju otroškega varstva pa te delitve ni ali pa je vsaj zelo majhna in zametljiva.

VIKTOR LESKOVŠEK: Vse samoupravne interesne skupnosti so bolj strokovne, otroško varstvo je bolj emotivno. Delegati dobivajo premalo pomoči v krajevni skupnosti in v socialistični zvezi. Pa tudi v sindikatu. Ne moremo biti zadovoljni, če v zboru združenega dela ni nobene zavesti in nobene razprave. Res pa je, da je v naši občini to razmeroma težko. Imamo konferenco delegacij, ki so sestavljene kar iz 50 delegacij. Nikogar ni, ki bi bedel nad delom konference delegacij.

SREČKO ČOŽ: Jaz bi pri takšnih trditvah postavil vprašanje, zakaj je temu tako. Se posebej zato, ker teh 50 konferenc delegacij

di tega, ker delegatski sistem ni zaživel tako, kot bi moral. V zavesti delovnih ljudi se je ta sistem ustalil in tudi pokazal svojo moč. Med drugim lahko trdimo, da tudi gospodarskega položaja, v kakršnem smo se znašli v zadnjem času, ne bi mogli obvladovati tako, kot ga obvladujemo, če ne bi bilo delegatskega sistema.

SREČKO ČOŽ: Odgovor na vprašanje o uveljavitvi delegatskega sistema je gotovo v različnih sredinah različen. Prednosti tega sistema so jasne in ni jih treba posebej propagirati. Sistem se je potrdil kot sposoben tudi v zapletenih gospodarskih razmerah. Vendar so njegove možnosti za uveljavitev v praksi, gledano iz stališča vsega, kar smo zapisali v ustavi in drugod, še mnogo premalo izkoriščene. Večkrat se sliši vprašanje: kdo odloča ali, koliko delavec resnično odloča? Ustava je glede tega jasna, pa vendar prihaja v praksi do razmišljanja, da v bazi pravih prav ne moremo odločati o ničemer, kar je bolj pomembno. Tu je bistvo problema. Gre za razredno vprašanje, ki zahteva več vztrajnega družbenopolitičnega dela, več trme, poguma in znanja. Tega nam na delegatskih poteh velikokrat primanjkuje. Odgovornost za razvoj delegatskega sistema se mora poslednjeje uveljaviti, brez nje se ta sistem ne bo mogel razvijati v pravi smeri. Doslednejše uresničevanje delegatskih sklepov je izjemno pomembno za razvoj! Neuresničevanje teh sklepov je poteza, ki demoralizira. Mladi ljudje niso obremenjeni s predstavniki sistema, delegatski sistem so vzeli za svojo, tudi teoretično ga poznajo. Pogumnejši bi morali zato stopati na pota premaganja napak. Tu zdaj ni več odlašanja. Mišlim, da so vrednote delegatskega sistema zasidrane v zavesti ljudi, da ljudje niso nezadovoljni z delegatskim sistemom, temveč so večkrat upravičeno nezadovoljni predvsem zaradi tega, ker vsak zase in vsi skupaj prepočasno odpravljamo že zdavnaj spoznane ovire.

Za okroglo mizo v uredništvu Dogovorov so se pogovarjali: **Stanka Burnik**, predsednica občinske SIS za zdravstvo, **Srečko Čož**, podpredsednik občinske skupščine, **Ljuba Dovgan**, podpredsednik sveta za razvijanje delegatskega in skupščinskega sistema pri predsedstvu OK SZDL, **Igor Makovec**, predsednik družbenopolitičnega zbora občinske skupščine, **Tomaž Tomažin**, predsednik občinske skupščine Ljubljana Center. Pogovor je vodil glavni in odgovorni urednik Dogovorov **Niko Isajević**.

Največ je vredna topla beseda

Zveza borcev KS Josip Prašnikar je na volilni programski konferenci 23. februarja pregledala opravljeno delo, analizirala uspehe in neuspehe ter ugotovila, kaj čaka novi odbor in članstvo v prihodnje. Iz preglednega poročila predsednice Zlate Dimnik lahko trdimo, da je bila dejavnost Zveze borcev v KS Josip Prašnikar izredno zavzeta in uspešna. Organizacija šteje danes 132 članov (74 žensk in 58 moških); med njimi so 3 nosilci Spomenice 1941 in 8 vojaških invalidov. Lani je umrlo 6 članov.

Delovanje organizacije je potekalo predvsem v komisijah, koordiniral in usmerjal pa ga je odbor na 8 sejah. Številni člani ZB so aktivni in uspešno delujejo v strukturah KS, manj pa je sodelovanja z organizacijo v celoti. Sodelovanje s sosednjo KS Kolodvor pa je lep primer skupnega dela pri urejanju in uporabi počitniškega doma v Pacugu. S prostovoljnim delom in majhnimi sredstvi so lani v domu marsikaj izboljšali. Lani je bilo toč 780 nočitev, kar je občutno več kot leto pred ureditvijo doma.

Glede na značaj in strukturo članstva je razumljivo, da je bila s konkretnimi nalogami najbolj obremenjena komisija za socialne in zdravstvene zadeve. Pri reševanju težkih zdravstvenih in socialnih problemov ji je uspelo, da je preskrbela številnim članom družbeno pomoč kakor tudi desetdnevno bivanje v Banjolah. Posebej pa je treba poudariti prisrčno in humano dejavnost te

komisije, ko njeni člani z voščilnico, s cvetko ali s skromnim darilcem obiskujejo svoje člane na domu, ob jubilejnih rojstnih dnevih, ob 8. marcu ali ob dnevu armade. Vse leto obiskujejo tiste, ki so v bolnišnicah v domovih za ostarele ali pa tudi če doma potrebujejo kakršnokoli pomoč. Za vso to dejavnost je komisija porabila iz sklada krajevnega skupnosti 23 tisoč dinarjev. Dejavnost komisije je naletela med borci na odobravanje in splošno pohvalo. Tako smo na primer slišali borca, ki se je zahvalil in povedal, kaj vse mu pomeni nagelj, voščilnica ali čestitka, ki jo dobi od svoje organizacije. Kako tolažilen je obisk pri bolniku, ki je v bolniški postelji. Koliko pomeni obisk v domu ali pa še tako skromna pomoč, ko je smrt v družini.

Predsednica je seznanila člane z novo in stalno obliko dela. Enkrat tedensko so uvedli dežurstvo v KS, kjer naj bi borci povedali svoje želje in potrebe pa tudi

dadali predloge za delo organizacije. Že vrsto let vodi komisijo njena predsednica Zdenka Ferčnik, ki z vso prizadevnostjo in požrtvovalnostjo skrbi za tople človeške odnose. Člani ZB že zaradi ostarelosti, boleznih in večkrat tudi hude odmaknjenosti od dogajanja potrebujejo večkrat bolj kot materialno pomoč tisto skrb in toplino, ki jo daje skromna, nevsipljiva pozornost in topla beseda.

Komisija za ljudski odpor deluje povezano s SLO in PS krajevnih skupnosti. Člani ZB lahko s svojimi bogatimi izkušnjami veliko prispevajo prav k utrjevanju našega obrambnega načrta. Povezavo dela s KS Kolodvor je poiskala tudi komisija za obujanje tradicij in spominov iz NOB. Treba je namreč še marsikaj raziskati, dokumentirati in zabeležiti, kar se je v času odpora proti okupatorju tu dogajalo, da se dogodki ne izgube v pozabo. Med člani je 46 bivših zapornikov in internirancev. Komisija povezuje svojo dejavnost prek KS, občin in republike s sprotinim obeščanjem o komemorativnih praznovanju, srečanjih in o izdajanju tovrstne literature.

Komisije bodo na podlagi razprave pripravile podrobne delovne programe, o katerih bo nato razpravljali odbor. Za predsednika ZB KS Josip Prašnikar je bil soglasno izvoljen Stane Kumlj.

NEZA JARNOVIČ

OSNOVANJE HIŠNE CIVILNE ZAŠČITE - PRVA NALOGA SVETA STANOVALCEV

Svet stanovalcev se je lotil dela

Svet stanovalcev, ki so ga v krajevni skupnosti Tabor ustanovili v decembru, je že za začetek svojega delovanja pokazal izredno prizadevnost in zvrhan koš volje za delo. Svet, ki ga bosta vodila Janez Fečur kot predsednik in Franc Rudolf kot podpredsednik in v katerem so delegati vseh hišnih svetov, bo največ pozornosti namenil krepitvi hišne samouprave in pomagal hišnim svetom pri reševanju aktualne problematike. Vso skrb pa bo namenjal tudi gradnji in vzdrževanju stanovanjskih hiš v krajevni skupnosti. Svet bo skrbno spremljal uresničevanje odloka o hišnem redu ter vodil ažurno evidenco stanovalcev v posameznih hišah.

Delegati so živo zainteresirani za delo sveta. V razpravi so obravnavali predvsem plan obnove, oceno potresne varnosti stavb, odnos Staninvesta do hišne samouprave in njegove nepopolne in nepravilne podatke za obračuna hišnih svetov, problem etažnih lastnikov, zlasti tistih, ki nimajo možnosti, da bi se vselili v lastna stanovanja. Dosti pozornosti so namenili tudi prioriteti večjih popravil na podlagi planov, ki so jih izdelali hišni sveti. Predvsem pa želi svet stanovalcev imeti pregled nad najemninami, na podlagi katerega bi lahko vedel, kolikšna sredstva pripadajo posameznim hišam za mala in velika popravila, za opremo za civilno zaščito in druge potrebe.

Nikjer brez civilne zaščite

Na sestanku predsednikov hišnih svetov, ki jih je sklical svet, so se pogovorili o organizaciji hišne civilne zaščite. Po sklepu komisije za SLO in DS bi morale vse večje stavbe imeti lastne enote za civilno zaščito, v manjših stavbah pa bi bila za več stavb skupaj formirana ena enota.

Tako bodo imeli na Taboru 61 enot hišne civilne zaščite, ki jih bodo formirali do 31. januarja. Na sestanku so se pogovorili, kako morajo hišni sveti pripraviti načrte hišne civilne zaščite, kako številne morajo biti enote, kako in s čim morajo biti opremljene in tudi, kakšne ljudi oziroma stanovalce naj imenujejo v enote.

Seveda 2-odstotna sredstva, ki hišnim svetom po zakonu ostajajo od najemnin za civilno zaščito, ne pomenijo veliko denarja. Na sestanku so se zato dogovorili, da bo štab civilne zaščite, ki je formiran pri KS, iz sredstev, ki jih še ima na razpolago, nabavil za tiste enote, ki bodo formirane v hišah, kjer so sredstva za civilno zaščito tako minimalna, da skoraj ni vredno govoriti o njih, vsaj nekaj najpotrebnejše opreme.

Znano je, da je na Taboru samo 10 potresno varno grajenih stavb, vse ostale pa bi se porušile že pri 3. potresni stopnji. Opremo bodo zato najprej dobile te stavbe in še bo potrebna temeljita akcija, da bi imele vse enote vsaj najnujnejšo opremo. Vendarle, to je treba povedati, pa hiše na Taboru le niso tako minimalno opremljene z opremo za civilno zaščito. Že v preteklih letih je štab civilne zaščite pri KS precej te opreme razdelil po hišah. Tam, kjer zanj niso prosili in se je preprosto izgubila, so dolžni, tako so menili na sestanku, poskrbeti za novo. Dogovorili so se tudi, da je treba manj opremljati tiste ekipe, ki bodo imele od 2% sredstev iz najemnin več sredstev in več tiste, pri katerih teh sredstev skoraj ne bo.

Zavzeto delo borcev NOV

V večini krajevnih združenj ZB NOV v občini so že imeli volilne skupščine. To je priprava na volilno skupščino občinskega odbora ZB NOV v mesecu aprilu.

V naši občini so krajevna združenja izredno aktivna; mnogokje so njihovi člani nosilci samouprave v KS. Ta delavnost pa se kaže tudi v delovanju občinskega odbora.

Poleg tekočih dejavnosti so borci organizirali posvet o reševanju materialnih problemov v oddelku NOB mestnega muzeja, ki domuje v neobnovljeni, napol porušeni hiši na Mestnem trgu 10.

V naši občini se je tudi končala javna razprava o programskih in organizacijskih izhodiščih o zgodovini NOB v Ljubljani. Ta dokument so že poslali Mestni konferenci SZDL, ki ga bo poslala v obravnavo tudi drugim ljubljanskim občinam. S tem bo omogočeno bolj enotno in bolj načrtno raziskovanje NOB v mestu.

Napravili so razpored počitniških zmogljivosti v domu v Banjolah za obdobje od 25. maja do 5. septembra. V pripravi pa je tudi podpis listine o sodelovanju z občinsko taborniško organizacijo.

LOJZ TRŠAN

Mladi o svojem mestu v revoluciji

V vseh osnovnih in srednjih šolah v naši občini poteka akcija ob razpisu natečaja »Revolucija se traja, kje je moje mesto v njej«. Učenci prostovoljno pišejo prispevke, ki bodo pokazali čustveni izraz in kritični odnos mladine do današnjega dne, preteklosti in prihodnosti. Ob tej akciji, v kateri je eden izmed pomembnih nosilcev tudi mladinska organizacija, se bo pokazala tudi organizacijska utrditev oddelčnih mladinskih aktivov po šolah.

OBČINSKA ŽIRJA bo zbiral prispevke do petnajste aprila, nato bomo naloge pregledali in napravili statistično evidenco udeležencev. V maju bomo objavili najboljše prispevke v »Dogovorih« in drugih glasilih. Pripravili bomo sklepno prireditev v prostorih Zveze vojaških vojni invalidov na Vodmatih 1. Pet piscev najboljših prispevkov se bo udeležilo skupne prireditve dneva mladosti v Beogradu. V juniju pa bo izlet za druge nagrajence.

LOJZE TRŠAN

TATJANA PUST